

Быць больш, чым выкладчыкамі

Вітаўт Руднік, Лана Руднік

Даведка

Праграма «Універсітэт Залатога Веку» была заснаваная пры грамадскім аб'яднанні «Цэнтр "Трэці сектар"» у красавіку 2010 г. Яе мэтай з'яўляецца павышэнне якасці жыцця сталых людзей праз іх інтэлектуальную, сацыяльную і фізічную актывізацыю. Падробязнасці пра праграму шукайце на сайце uzv.by

«Я нават не ўяўляла, як з імі цікава!», «мне давалося цалкам перагледзець сваю навучальную праграму», «я сама ад іх шмат чаму вучуся» — такога кшталту водгукі нам неаднойчы даводзіцца чуць ад людзей, якія вядуць секцыі «Універсітэту Залатога Веку» — першай беларускай навучальнай пляцоўкі для сталых людзей.

Адукацарскі калектыў «Універсітэту Залатога Веку» (УЗВ) сёння — гэта каля 30 чалавек самага рознага ўзросту. Пяць моўных курсаў (беларуская, ангельская, італьянская, нямецкая, польская мовы) розных узроўняў, кампютарныя курсы, фотамаістэрства і журналістыка, «Беларускія вясоркі» і «Права на кожны дзень», «Сад мары» і «Адкрыты паказ», секцыі акторскага майстэрства і псіхалогіі, клубы аматараў кветак і рукадзелля, фітнэсу і ўсходніх танцаў. Гэта не поўны пералік заняткаў УЗВ, які ў акадэмічным 2013–2014 гг. наведвала каля 200 слухачоў ва ўзросце ад 55 да 80 год.

Узрост і спецыфічныя патрэбы нашых студэнтаў улічваюцца пры падрыхтоўцы людзей, якіх мы запрашаем ва «Універсітэт Залатога Веку» у якасці выкладчыкаў.

Мы ўвесь час знаходзімся ў пошуку людзей, якія могуць стаць патэнцыйнымі выкладчыкамі УЗВ. Прыглядаемся да слухачоў, якія паспелі прадэманстраваць свой патэнцыял, да іншых людзей, якіх мы ведаем альбо якіх нам рэкамендавалі. Далей ідзе этап перамоваў з такімі людзьмі адносна вынікаў і рамкавых умоваў навучання. Ад кожнага патэнцыйнага выкладчыка просім яго CV, размаўляем з ім, каб упэўніцца ў кампетэнтнасці чалавека. Сярод цяперашніх выкладчыкаў УЗВ шмат людзей, якіх мы самі ў розныя часы «гадавалі» на рознага кшталту курсах, трэнінгах, Школах.

Перад пачаткам кожнага акадэмічнага года (пачынаецца ў кастрычніку і сканчаецца ў красавіку) ладзіцца трэнінг для трэнераў. На яго запрашаюцца як тыя, хто ўжо працаваў з намі ў папярэднім акадэмічным годзе, так і тыя, хто сам выказаў жаданне весці нейкую секцыю (як правіла, гэта самі слухачы УЗВ, якія «аспелі да такога рашэння»), так і адрасна запрашаныя намі з улікам патрэбаў нашых слухачоў эксперты.

Пад час трэнінгу абмяркоўваюцца асаблівасці працы са сталымі людзьмі (улік асаблівасцяў памяці, тэмп навучання, патрэба ў індывідуальнай працы з многімі навучэнцамі і г.д.), мэты і змест працы кожнай з секцый. Трэнінг — гэта таксама добрая магчымасць для абмену досведам выкарыстання розных метадаў навучання.

На «выхадзе» з кожнага такога трэнінгу мы маем модуль секцыі з апісаннем мэты і чакаемых вынікаў навучання, зместам навучання, а таксама анонс секцыі, які ў папулярнай форме распавядае пра секцыю яе патэнцыйным навучэнцам.

У час адкрытых прэзентацый, якія адбываюцца перад пачаткам кожнага навучальнага года, менавіта на аснове знаёмства з гэтымі анонсамі людзі вырашаюць, якія секцыі будуць наведваць у гэтым акадэмічным годзе.

На працягу акадэмічнага года для выкладчыкаў УЗВ ладзяцца дадатковыя трэнінгі і працоўныя сустрэчы, накіраваныя на павышэнне кваліфікацыі. Тэматыка такіх сустрэч фармуецца як на аснове запытаў саміх выкладчыкаў, так і на аснове нашых прапановаў. Якія метады можна выкарыстоўваць у час працы секцыі? Як ацэньваць эфектыўнасць навучання? Што рабіць са «складанымі» ўдзельнікамі і канфліктамі ў групе? Гэта толькі некаторыя пытанні, адказы на якія мы шукалі на такога кшталту трэнінгах у гэтым акадэмічным годзе.

Праводзім такія трэнінгі як мы самі, так і запрошаныя намі эксперты. Да прыкладу, сёлета такім экспертам быў Арсен Джанашыя з Магілёва, які знаёміў нашых выкладчыкаў з асновамі медыяцыі і вырашэння канфліктных сітуацый у працэсе навучання.

Важным элементам падрыхтоўкі выкладчыкаў з'яўляецца таксама маніторынг і ацэнка вынікаў працы. Два разы (у сярэдзіне і ў канцы акадэмічнага года) слухачы УЗВ запяўняюць анкету, у якіх апісваюць вынікі наведвання секцый, даюць рэкамендацыі адносна паляпшэння працэсу навучання і г.д. Затым на сустрэчы з выкладчыкамі УЗВ гэтая інфармацыя аналізуецца, каб улічыць поспехі і складанасці, што ўзніклі ў час навучання, пры планаванні працы ў наступным годзе.

Займацца павышэннем кваліфікацыі ў сістэме нефармальнай адукацыі не так проста. Тут няма такіх фармальных «рычагоў уплыву», як загады, «стаўкі», пазбаўленне прэміі і г.д. Стаўка робіцца найперш на матывацыю, цікавыя тэмы навучання, цікавых людзей, якія яго арганізуюць, цікавыя метады, фармаванне прыемнай сяброўскай атмасферы ў камандзе адукацараў.

Мы імкнемся, каб выкладчыкі не проста прыходзілі, «адпрацоўвалі» свае дзве гадзіны ў тыдзень і зыходзілі. Мы хочам, каб яны бралі ўдзел у нашых інтэграцыйных мерапрыемствах (рознага кшталту святы, вечарыны, гасцеўні, вандроўкі, якія ладзяць нашыя слухачы), актыўна дзяліліся сваімі напрацоўкамі з іншымі выкладчыкамі УЗВ, набывалі новыя кампетэнцыі (напрыклад, уменні выкарыстання сучасных тэхнічных сродкаў навучання, інтэрнэт-сервісаў і г.д.), былі ўважлівымі і добразычлівымі да нашых навучэнцаў. Мы хочам, каб яны былі больш, чым выкладчыкамі. Важна таксама своечасова «адсачыць» людзей, якія ўжо «перагарэлі», згубілі інтарэс да такой працы. Выгаранне, як вядома, заразная хвароба, і ў калектыве яна лёгка перадаецца. Таму «выпаленых» асобаў трэба прасіць памяняць від дзейнасці.

Тыя мерапрыемствы, якія мы ладзім для павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў, яшчэ патрабуюць удасканалення. На жаль, да гэтага часу няма наладжанай і ўзгодненай сістэмы павышэння кваліфікацыі адукацараў — асобаў, якія працуюць у сферы дадатковай адукацыі дарослых. Мы вывучаем досвед нашых замежных і беларускіх калегаў, ладзім мерапрыемствы па абмене досведам. Ужо ў хуткім часе мы плануем правядзенне міжнароднай Летняй метадалагічнай школы, пад час якой адным з пытанняў да абмеркавання і будзе пытанне павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў і арганізатараў падобных адукацыйных курсаў для сталых людзей. Ахвотных запрашаем!